

شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی لرستان (گزارش کارشناسی)

موضوع دستور کار ۱ جلسه ۱۰۹

شناسه	مقررات	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۴/۰۹/۰۶
عنوان موضوع	بررسی نقش زیرساخت‌های بازار در توسعه شیلات استان لرستان و ضرورت ایجاد بازار متمرکز عرضه آبزیان		
مرجع طرح موضوع	اداره کل شیلات استان لرستان		
شرح موضوع	<p>در اجرای وظایف مقرر برای شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی، به‌ویژه در چارچوب قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار، وضعیت حوزه شیلات و آبزی‌پروری استان لرستان به‌عنوان یکی از بخش‌های دارای مزیت نسبی، ظرفیت بالای تولید و نقش مؤثر در اشتغال‌زایی، مورد بررسی کارشناسی قرار گرفته است.</p> <p>استان لرستان با برخورداری از منابع آبی مناسب، شرایط اقلیمی مطلوب و سابقه طولانی در پرورش ماهیان سردابی به‌ویژه ماهی قزل‌آلا، از استان‌های شاخص کشور در این حوزه محسوب می‌شود. بر اساس آمارهای موجود، استان دارای بیش از ۷۰۰ واحد فعال پرورش ماهی بوده و میزان تولید سالانه آبزیان آن حدود ۴۰ تا ۴۵ هزار تن برآورد می‌شود که سهم قابل توجهی در تأمین نیاز بازار داخلی کشور دارد.</p> <p>با وجود این ظرفیت تولیدی، بررسی‌های کارشناسی نشان می‌دهد که عدم تکمیل زنجیره ارزش شیلات و ضعف زیرساخت‌های پشتیبان، موجب بروز چالش‌های اساسی برای تولیدکنندگان استان شده و مانع بهره‌برداری کامل از ظرفیت‌های موجود گردیده است. در این راستا، سه محور به‌عنوان مهم‌ترین چالش‌های این بخش شناسایی شده است که در ادامه تشریح می‌شود.</p>		
ایرادات و مشکلات مطروحه	<p>نبود بازار عرضه متمرکز و سازمان‌یافته ماهی در استان لرستان</p> <p>نبود بازار عرضه متمرکز در استان لرستان باعث شده بخش عمده‌ای از تولیدات آبزیان استان از طریق واسطه‌ها و بازارهای خارج از استان، به‌ویژه بازار ماهی تهران، به فروش برسد. این وابستگی ساختاری، تولیدکنندگان استان را در موقعیت ضعف در فرآیند فروش و قیمت‌گذاری قرار داده و قدرت چانه‌زنی آنان را به شدت کاهش داده است.</p> <p>در شرایط فعلی، بسیاری از آبزی‌پروران ناچارند محصولات خود را به‌صورت مدت‌دار و غیرنقدی عرضه کنند. در این فرآیند، فاصله زمانی میان تحویل محصول و دریافت وجه در موارد متعددی به چند ماه می‌رسد که این امر موجب قفل شدن سرمایه در گردش واحدهای تولیدی می‌شود. تأخیر در وصول مطالبات، به‌ویژه برای واحدهای خرد و متوسط، فشار مضاعفی ایجاد کرده و آنان را در تأمین نهاده‌ها، پرداخت هزینه‌های جاری و برنامه‌ریزی برای دوره‌های بعدی تولید با مشکل مواجه می‌سازد.</p> <p>علاوه بر این، فروش خارج از استان مستلزم تحمل هزینه‌های قابل توجه حمل‌ونقل، افت وزن و کیفیت محصول در مسیر، هزینه‌های جانبی نگهداری و کارمزد واسطه‌هاست. مجموع این عوامل باعث می‌شود سهم واقعی تولیدکننده از قیمت نهایی فروش به‌طور محسوسی کاهش یابد و بخش عمده‌ای از ارزش افزوده تولید، خارج از استان محقق شود.</p> <p>شایان ذکر است که پیشنهاد اولیه ایجاد بازار عرضه ماهی از سوی شیلات شهرستان دورود مطرح شده و در ادامه، عملیات اجرایی آن در شهر خرم‌آباد آغاز شده است. با این حال، به‌دلیل عدم تخصیص به‌موقع اعتبارات لازم، این پروژه نیمه‌تمام باقی مانده و تاکنون به بهره‌برداری نرسیده است. استمرار این وضعیت موجب شده سرمایه‌گذاری انجام‌شده بلااستفاده باقی بماند و یکی از مهم‌ترین زیرساخت‌های مورد نیاز بخش شیلات استان همچنان بلا تکلیف بماند.</p> <p>آثار و تبعات تداوم وضعیت موجود</p>		

شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی لرستان (گزارش کارشناسی)

موضوع دستور کار ۱ جلسه ۱۰۹

<p>تداوم فقدان بازار عرضه متمرکز در استان لرستان، آثار و پیامدهای متعددی در ابعاد اقتصادی، اجتماعی و مدیریتی به همراه دارد. از منظر اقتصادی، این وضعیت موجب تضعیف بنیه مالی واحدهای پرورش ماهی، کاهش سودآوری فعالیت‌ها و افزایش ریسک سرمایه‌گذاری در این بخش می‌شود. در چنین شرایطی، انگیزه بهره‌برداران برای توسعه مزارع، نوسازی تجهیزات و افزایش ظرفیت تولید کاهش می‌یابد.</p> <p>از منظر اشتغال و توسعه منطقه‌ای، تضعیف واحدهای آبی‌پروری می‌تواند به کاهش اشتغال مستقیم و غیرمستقیم در مناطق روستایی و کمتر برخوردار استان منجر شود. همچنین خروج تدریجی تولیدکنندگان خرد از چرخه تولید، پیامدهای اجتماعی و معیشتی قابل توجهی به همراه خواهد داشت.</p> <p>از منظر حاکمیتی و تنظیم بازار نیز، نبود بازار رسمی و متمرکز، امکان نظارت بهداشتی، کنترل کیفیت، تنظیم عرضه و مدیریت قیمت را برای دستگاه‌های مسئول با محدودیت جدی مواجه می‌کند و زمینه‌ساز نوسانات قیمتی به زیان تولیدکننده و مصرف‌کننده می‌شود.</p>	
<p>مأموریت کمیته کارشناسی، شناسایی و حل چالش‌های فعالان اقتصادی حوزه شیلات و ارائه راهکارهای عملی به شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی است. بررسی‌های میدانی نشان می‌دهد یکی از ریشه‌ای‌ترین مشکلات این بخش در استان لرستان، نبود سازوکار منسجم عرضه و فروش محصول است که منجر به افت فروش، وابستگی شدید تولیدکنندگان به واسطه‌ها، خروج ارزش افزوده از استان و تشدید مشکلات مالی و نقدینگی، به‌ویژه در فصول گرم سال، شده است. این وضعیت در کنار نادیده‌گرفته‌شدن تسهیلات سرمایه در گردش، نوسانات شدید قیمت نهاده‌هایی مانند خوراک و محدودیت اعتبارات مکانیزاسیون، پایداری تولید را با مخاطره مواجه کرده است.</p> <p>با توجه به جایگاه استان لرستان در تولید ماهیان سردآبی کشور، حجم بالای تولید سالانه و نقش این بخش در اشتغال و امنیت غذایی، تکمیل و بهره‌برداری از بازار عرضه متمرکز ماهی نه صرفاً یک پروژه عمرانی، بلکه یک اقدام راهبردی و ضروری برای ساماندهی بازار، حمایت مؤثر از تولید، کاهش نقش واسطه‌ها، افزایش شفافیت اقتصادی و ایجاد بستر توسعه بازارهای صادراتی محسوب می‌شود و می‌تواند به‌عنوان محور اصلی بهبود فضای کسب‌وکار شیلات استان در دستور کار قرار گیرد.</p>	<p>جمع‌بندی جلسه کارشناسی مورخ ۱۴۰۴/۰۸/۱۷</p>
<p>الف) پیشنهاد می‌گردد تکمیل و راه‌اندازی بازار عرضه متمرکز ماهی در شهر خرم‌آباد تا حد امکان با تأمین اعتبار از محل منابع استانی انجام شده و هم‌زمان پیگیری لازم برای جذب منابع ملی از طریق سازمان شیلات ایران و وزارت جهاد کشاورزی صورت پذیرد.</p> <p>ب) پیشنهاد می‌گردد متولی مشخصی برای مدیریت و بهره‌برداری از بازار عرضه ماهی تعیین گردد، به‌نحوی که مشارکت بخش خصوصی و تشکل‌های تخصصی آبی‌پروری در ساختار مدیریتی و اجرایی بازار به‌صورت مؤثر و پایدار لحاظ شود.</p> <p>ج) پیشنهاد می‌گردد در چارچوب بازار عرضه متمرکز، سازوکارهای شفاف قیمت‌گذاری و تسویه نقدی یا کوتاه‌مدت طراحی و اجرا شود تا ضمن کاهش ریسک فروش، از سرمایه در گردش تولیدکنندگان آبی‌پروری حمایت مؤثر به‌عمل آید.</p> <p>د) پیشنهاد می‌گردد از ظرفیت بازار عرضه متمرکز ماهی به‌عنوان ابزار تنظیم بازار، ارتقای نظارت‌های بهداشتی و بهبود کیفیت عرضه محصولات شیلاتی استان استفاده شود تا ضمن ساماندهی توزیع، اعتماد مصرف‌کنندگان نیز تقویت گردد.</p>	<p>پیشنهادات</p>
<ul style="list-style-type: none"> • قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار، مصوب ۱۳۹۰ مجلس شورای اسلامی. • قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی، مصوب ۱۳۸۹ مجلس شورای اسلامی.	<p>فهرست مستندات</p>

شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی لرستان (گزارش کارشناسی)

موضوع دستور کار ۱_ جلسه ۱۰۹

<ul style="list-style-type: none"> • قانون تمرکز وظایف و اختیارات بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی، مصوب ۱۳۹۱. • سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، ابلاغی مقام معظم رهبری. • اسناد و برنامه‌های توسعه بخش شیلات کشور، سازمان شیلات ایران.	
---	--